

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернівецької області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернівецької області в I кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернівецької області у I кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на безпекові ризики та логістичні проблеми з перетином кордону, респонденти очікують зростання виробництва товарів і послуг в Україні. Водночас вони негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується дещо швидше зростання цін. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** нижчими темпами: баланс відповідей – 18.2% (у попередньому кварталі – 36.4%) (графік 1). У цілому по Україні – 8.5%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги**: 54.5% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому опитуванні – 60.0%), у цілому по Україні – 48.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво, ціни на світових ринках та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти вищими темпами**: знецінення гривні відносно долара США очікують 70.0% респондентів області (у попередньому кварталі – 60.0%). У цілому по Україні – 81.1%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств**: баланс відповідей – «мінус» 18.2% (одні з найгірших очікувань серед регіонів) (у IV кварталі 2023 року – 9.1%). У цілому по Україні – 3.7% (таблиця);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції**: баланс відповідей – 10.0% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 10.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 10.6%;
- **збільшення інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 18.2% (як у попередньому кварталі) (таблиця). Водночас респонденти очікують помітне збільшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – 27.3% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 9.1%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 1.5% та 8.3% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 9.1% (одні з найоптимістичніших очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 27.3%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 6.3%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, та на продукцію власного виробництва**: баланси відповідей – 90.9% та 45.5% відповідно (як у IV кварталі 2023 року) (графік 6). На подорожчання товарів / послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, вартість трудових ресурсів та ціни на сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника нижчими темпами**: баланси відповідей – 45.5% та 54.5% відповідно (у IV кварталі 2023 року – 54.5% та 63.6% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, брак обігових коштів, брак кваліфікованих працівників, надмірний податковий тиск та недостатній попит (вплив усіх вищезазначених чинників, крім воєнних дій та їх наслідків, значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

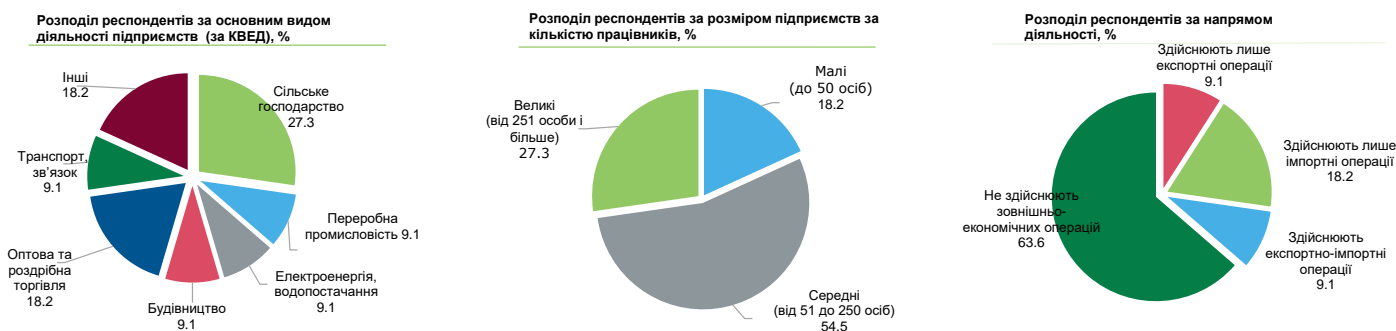
Респонденти очікують, що потреби в запозичених коштах для фінансування діяльності підприємств найближчим часом значно зростуть. Підприємства області, які планують брати банківські кредити (їх частка збільшилася до 45.5%), надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті (графік 8). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами та надмірні вимоги до застави (графік 9).

Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.3%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

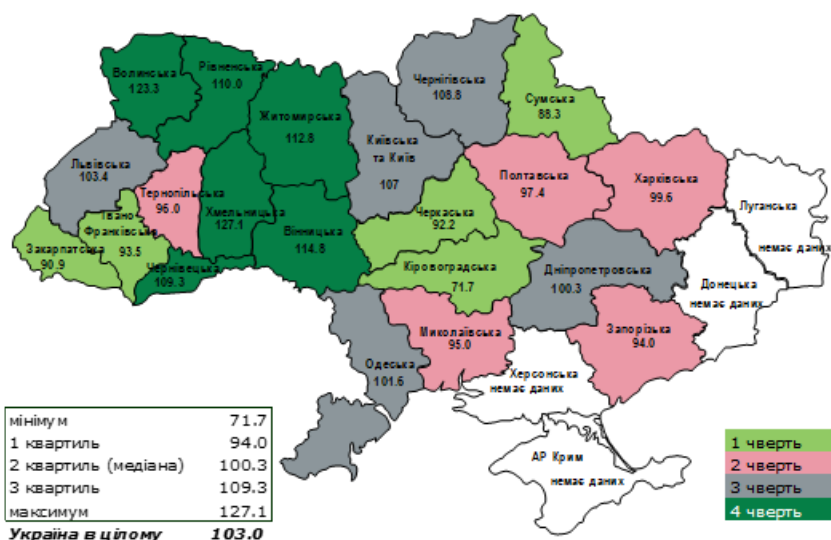
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий**: баланс відповідей – 45.5% (найкраща оцінка серед регіонів) (у IV кварталі 2023 року – 18.2%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан респонденти оцінюють як поганий – «мінус» 1.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний**: баланс відповідей – 0.0% (другий квартал поспіль);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей**: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 січня – 21 лютого 2024 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

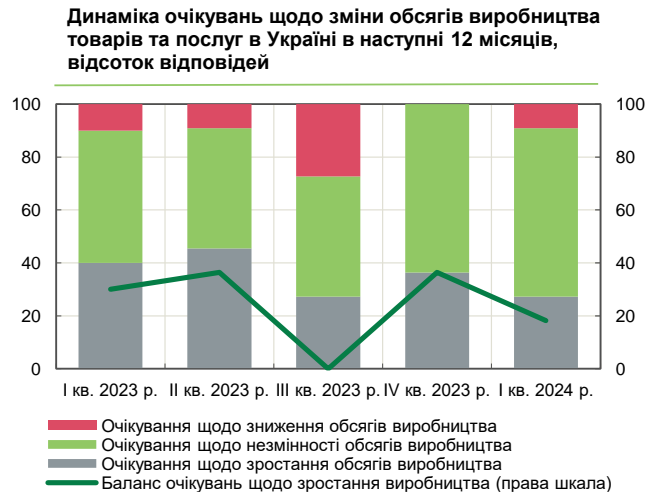
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середній ранжованій сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернівецької області щодо ділової активності (за складовими)

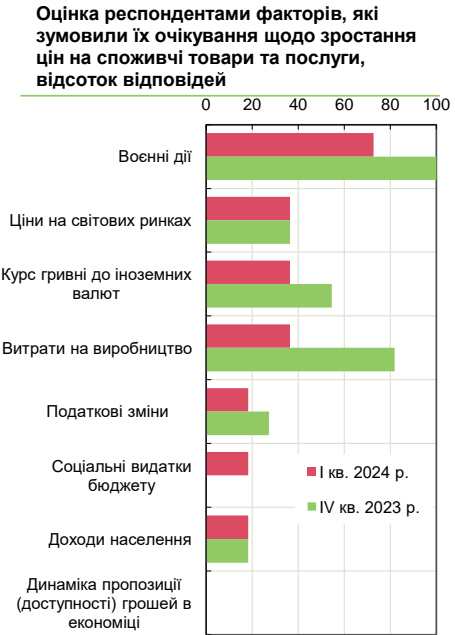
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	27.3	9.1	-9.1	9.1	-18.2
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	9.1	36.4	18.2	-10.0	10.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	27.3	18.2	9.1	-9.1	27.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	18.2	20.0	18.2	18.2	18.2
кількості працівників	-9.1	-30.0	-9.1	-27.3	9.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

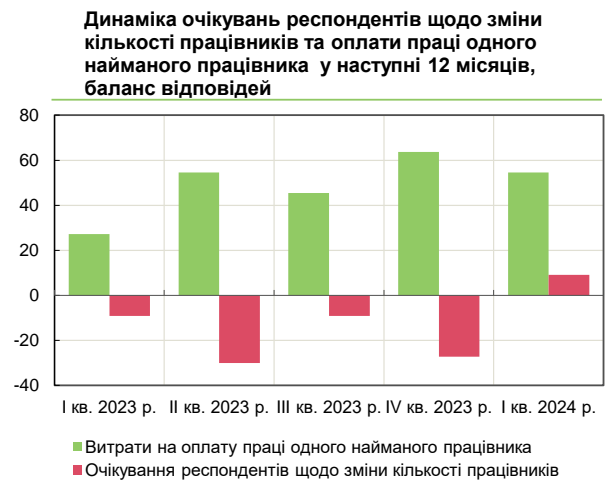
Графік 2

Графік 3

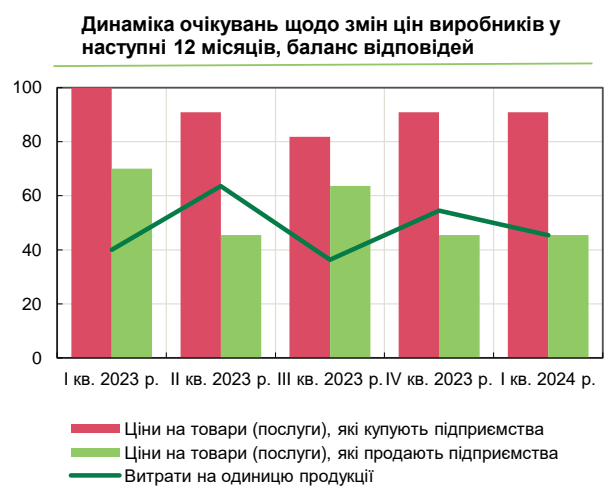
Графік 4

Графік 5

Графік 6

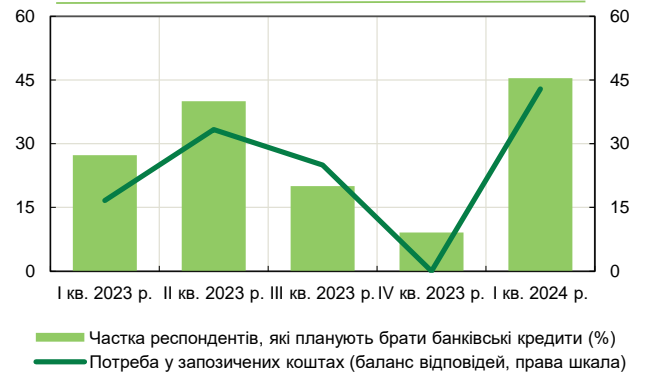
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

